

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Президент
Національного університету
«Києво-Могилянська академія»

А. А. Мелешевич
«26» березня 2018 р.

ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ
для здобуття ступеня магістра за спеціальністю
054 «СОЦІОЛОГІЯ»
(галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»;
освітня програма: «Соціологія»)

Схвалено
Вченою радою
факультету соціальних наук і соціальних технологій
(протокол № 3 від 08 лютого 2018 р.)

Голова Вченої ради
декан

С. М. Оксамитна

КИЇВ – 2018

I. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Фахове вступне випробування за спеціальністю **054 «Соціологія» (освітня програма: «Соціологія»)** передбачено Правилами прийому до Національного університету «Києво-Могилянська академія» в 2018 р. для тих абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття ступеня магістра.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 054 «Соціологія» має за мету з'ясування рівня професійних компетенцій, теретичних знань і практичних навичок абітурієнтів з базових соціологічних дисциплін (загальної соціології та галузевих соціологій, методології та методів соціологічних досліджень, методів аналізу соціологічних даних), визначення їхньої готовності до засвоєння відповідної освітньої програми магістерського рівня.

Фахове вступне випробування за спеціальністю 054 «Соціологія» відбувається у комбінованій формі та складається з таких частин:

- 1) тестування (письмово);
- 2) складання програми соціологічного дослідження на одну з запропонованих тем на вибір (письмово);
- 3) захист «Листа про наміри», поданого до Приймальної комісії разом із заявою про вступ на магістерську освітню програму «Соціологія» (усно).

1) Тестування передбачає виконання 30 тестових завдань, зокрема:

- 10 завдань – з методології та методів соціологічних досліджень;
- 20 завдань – з методів аналізу соціологічних даних;

Загальний час на виконання завдання – 40 хвилин.

Зразки тестових завдань:

1. До документів належать:

- поштові марки;
- законодавчі акти;
- статистичні дані;
- все перераховане.

2. Головна перевага телефонного опитування — це:

- швидкість проведення опитування;
- високий response rate;
- можливість використовувати складні анкети;
- мінімізація впливу інтерв'юера;

3. Мода та медіана розподілу відповідей належать до:

- мір надійності;
- мір центральної тенденції;
- мір варіації;
- мір зв'язку.

4. Респондент має z-бал по тривожності "-1.0". Яке його значення у станах (середнє 5, ст. відхилення 2)?

1. 5;
2. 6;
3. 8;
4. жодне із вказаних.

2) Програма соціологічного дослідження складається вступниками під час письмового іспиту на одну із запропонованих тем на вибір і має продемонструвати знання загальної та галузевих соціологій, соціальної структури, теорії, методології та методів соціологічних досліджень. Фахова атестаційна комісія оцінює вміння концептуалізувати та операціоналізувати поняття, аргументувати вибір методів та методології дослідження конкретного соціального феномену.

Загальний час на виконання завдання – 40 хвилин.

3) Лист про наміри.

Разом із документами до вступу абітурієнти подають лист про наміри, обсягом 2200—4000 знаків (з урахуванням пробілів).

У листі мають розкриватися мотивація вступу на магістерську освітню програму «Соціологія» в НаУКМА, наукові зацікавлення, можливі напрямки майбутнього магістерського дослідження (теоретичного або емпіричного), враховуючи можливість їхньої реалізації під керівництвом викладачів кафедри.

Захист листа про наміри проводиться після закінчення письмової частини іспиту (виконання тестових завдань та складання програми соціологічного дослідження).

Лист про наміри оцінюється фаховою атестаційною комісією за його змістом, а також за можливістю здійснення заявлених проєктів в межах магістерської програми під керівництвом одного з викладачів кафедри.

II. ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ФАХОВОГО ВСТУПНОГО ВИПРОБУВАННЯ

Питання з методології та методів соціологічних досліджень:

1. Структура та функції програми в соціологічному дослідженні.
2. Проблеми, об'єкт та предмет дослідження.
3. Висування мети дослідження як орієнтування на його кінцевий результат. Теоретико-прикладні та практичні цілі дослідження. Задачі дослідження: основна, часткова, додаткова. Методичні задачі.
4. Концептуалізація понять як процедура тлумачення, уточнення змісту понять, що складають концептуальну схему дослідження.
5. Операціоналізація понять - перехід від теоретичного до емпіричного рівня.
6. Валідність та надійність соціологічної інформації.
7. Гіпотеза - головний методологічний інструмент соціологічного дослідження. Теорія та гіпотеза. Гіпотеза вихідна та гіпотеза-наслідок. Описові та пояснюючі гіпотези.
8. Поняття генеральної та вибіркової сукупностей.
9. Репрезентативність соціологічної інформації.
10. Випадкова та систематична помилки репрезентативності.
11. Розрахунок об'єму вибірки.
12. Розрахунок похибки простої випадкової вибірки.

13. Типи відбору – випадковий, систематичний, квотний.
14. Проста випадкова та систематична вибірки.
15. Стратифікована та кластерна вибірки.
16. Регіональні багатоступеневі вибірки.
17. Класифікація методів збору соціологічної інформації.
18. Класифікація методів опитування.
19. Інтерв'ю - способи організації робіт, процедура та інструмент опитування. Можливі зміщення, їх оцінювання та усунення.
20. Конструювання анкети. Можливі зміщення в інформації, їх усунення.
21. Шкали Лайкерта та Терстоуна.
22. Шкала Богардуса. Семантичний диференціал.
23. Претест. Методичні особливості проведення претесту. Програма навчання інтерв'юєрів. Способи контролювання роботи інтерв'юєрів.
24. Телефонне опитування. Процедура та інструмент. Переваги та вади. Використання комп'ютерів (телефонне інтерв'ю що асистується комп'ютером).
25. Поштове опитування.
26. Пресове опитування, його недоліки. Поєднання поштового опитування з інтерв'ю.
27. Спостереження. Включене та невключене. Проблеми впливу на процес, що вивчається, та етика дослідження. Задачі, що розв'язуються цим методом, його зв'язок з іншими методами збору інформації.
28. Аналіз документів. Види аналізу. Якісний аналіз. Типи документів.
29. Аналіз якісний та кількісний. Задачі та особливості якісного аналізу. "Зовнішній" та "внутрішній" аналіз. Ознаки довіри до інформації.
30. Контент-аналіз. Особливості контент-аналізу. Переваги та вади. Процедура. Категорії, одиниці аналізу та одиниці рахування.
31. Організація дослідження. Кадрове забезпечення. Строки дослідження, графік робіт. Матеріально-технічне забезпечення (комп'ютери, програми тощо).
32. Загальна характеристика якісних методів.
33. Співвідношення якісних та кількісних методів.
34. Вибірка в якісному дослідженні.
35. Типи інтерв'ю в якісному дослідженні.
36. Принципи організації і проведення фокус-груп.
37. Біографічний метод в якісному соціологічному дослідженні.

Питання з методів аналізу соціологічних даних:

1. Застосування математичних методів в соціології. Простий та багатовимірний аналіз.
2. Вимірювання соціальних змінних.
3. Типи шкал за рівнем вимірювання.
4. Таблиця одновимірного розподілу. Міри центральної тенденції та міри варіації.
5. Побудова таблиць одновимірного розподілу. Обчислення мір центральної тенденції та варіації.
6. Двовимірна таблиця та обчислення коефіцієнту хі-квадрат.
7. Побудовані на хі-квадрат коефіцієнти. Коефіцієнти зв'язку, що базуються на зменшенні помилки передбачення.
8. Коефіцієнти зв'язку для порядкових шкал.
9. t-критерій Ст'юдента для однієї, незалежних та пов'язаних вибірок.
10. Непараметричні методи в аналізі соціологічної інформації.
11. Однофакторний дисперсійний аналіз.
12. Двофакторний дисперсійний аналіз. Поняття статистичної взаємодії.

13. Значущість різниці відсотків
14. Перевірка статистичних гіпотез.
15. Значущість коефіцієнтів кореляції Пірсона.
16. Основні поняття регресійного аналізу.
17. Процедура проведення та інтерпретації результатів простого регресійного аналізу.
18. Використання категоріальних змінних в регресійному аналізі.
19. Процедура проведення та інтерпретації результатів багатовимірного регресійного аналізу.
20. Основні поняття факторного аналізу.
21. Методи ротації в факторному аналізі. Визначення навантажень кількості факторів.
22. Призначення та основні етапи дискримінантного аналізу.
23. Багатовимірне шкалування.
24. Ієрархічний кластерний аналіз.
25. Кластерний аналіз – метод К-середніх.
26. Логістична регресія.

III. ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Методологія та методи соціологічних досліджень:

1. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? Посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. - К., 2015.
2. Паніотто В. І., Харченко Н. М. Методи опитування. – К., 2017.
3. Панина Н. В. Технология социологического исследования. – К., 1998.
4. Ядов В. А. Стратегия социологического исследования. Описания, объяснения, понимание социальной реальности. – М., 1998.
5. Babbie E. The Practice of Social Research. 12-th Edition - Chapman University, 2010.
6. Ковалев Е. М., Штейнберг Н. Е. Качественные методы в полевых социологических исследованиях. – М., 1999.
7. Семенова В. В. Качественные методы: введение в гуманистическую социологию. – М., 1998.

Методи аналізу соціологічних даних:

1. Паніотто В. І., Максименко В. С., Харченко Н. М. Статистичний аналіз соціологічних даних. – К., 2004.
2. Norusis M. SPSS 16.0 Guide to Data Analysis (2nd Edition). 2008.
3. Хили Дж. Статистика. Социологические и маркетинговые исследования. – К.; СПб., 2005.

Довідкова література:

1. Соціологія: короткий енциклопедичний словник. – К.: Український Центр духовної культури, 1998.
2. Scott, John and Marshall, Gordon. A Dictionary of Sociology (3 rev. ed.) – Oxford University Press, 2015. On-line edition:
<http://www.oxfordreference.com/view/10.1093/acref/9780199533008.001.0001/acref-9780199533008>

IV. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Результати фахового вступного випробування за спеціальністю 054 «Соціологія» (освітня програма: «Соціологія») оцінюються за **200-бальною шкалою**, зокрема:

- письмове тестування – максимально **60 балів** (кожне правильно виконане тестове завдання оцінюється у 2 бали);
- складання програми соціологічного дослідження на одну із запропонованих тем на вибір – максимально **80 балів**;
- лист про наміри (та його захист) – максимально **60 балів**.

Критерії оцінювання листа про наміри та програми дослідження

При складанні програми дослідження й обговоренні своїх наукових інтересів та можливих напрямків майбутнього магістерського дослідження абітурієнт має продемонструвати:

- глибоке знання програмного матеріалу з соціологічних навчальних дисциплін, особливо із загальної соціології, методології та методів соціологічних досліджень, методів аналізу соціологічних даних, теорії та історії соціології, структури суспільства;
- уміння аналізувати й оцінювати соціальні факти, явища, події, феномени, соціальні та суспільні зміни і тенденції, послуговуючись теоретичними і практичними поняттями та категоріями соціології, використовуючи теоретичні й емпіричні моделі.
- уміння застосовувати та інтерпретувати результати емпіричних соціологічних досліджень;
- володіння фаховою термінологією, науковим стилем, письмовою та розмовною українською мовою, достатній рівень грамотності, вміння аргументувати свою точку зору.

Абітурієнт вважається таким, що склав фахове вступне випробування за спеціальністю 054 «Соціологія» (освітня програма: «Соціологія»), якщо його сумарна оцінка за виконання екзаменаційного тесту, складання програми соціологічного дослідження та захист листа про наміри становить **не менше 100 балів**.

У випадку, якщо сумарний бал за фахове вступне випробування становить **0 – 99 балів**, абітурієнт вибуває з конкурсного відбору на спеціальність 054 «Соціологія» (освітня програма: «Соціологія»).

Голова фахової атестаційної комісії

 А. Д. Осипчук